

Puuu-ti-viit?

19. juni 2023 af [Brian Dall Schyth](#)

🔍 15

SLAGTEHAL 5

9 9 9 9 9 9

Forfatter: Kurt Vonnegut

Forfatter: Ryan North

Tegner: Albert Monteys

Forlag: [Cobolt](#)

Form: 192 sider i farver

Vejl. pris: 299,00 kroner

Udgivelsesår: 2023

Udgivelsesland: Danmark

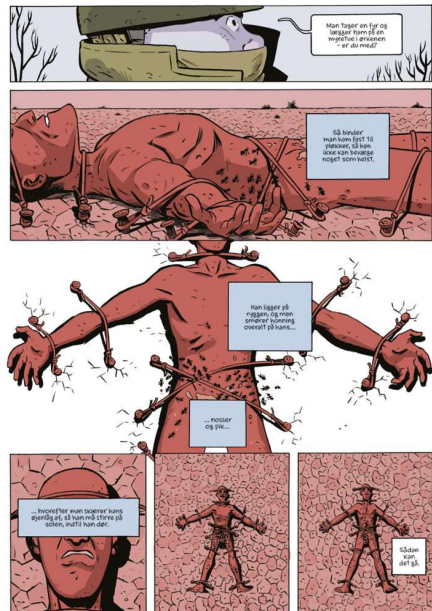
Den amerikanske forfatter Kurt Vonneguts semi-selvbiografiske værk *Slagtehal fem eller Børnekorstoget* foreligger nu i tegneserieversion, og med den canadiske forfatter og humorist

Ryan North og den spanske tegner Albert

Monteys kan det vel ikke gå helt galt?

Det gør det heller ikke. Humoren ligger i fin forlængelse af Vonneguts, tegneserien er enormt flot tegnet og farvelagt, og så er den velstruktureret og formidler således intentionerne bag forlægget til noget nær perfektion.

I en amerikansk kontekst kan Kurt Vonneguts betydning vel næppe overvurderes. Fra starten af forfatterskabet var hans evner omdiskuterede, men romanen *Slagtehal fem* etablerede ham som en gigant inden for amerikansk litteratur. Bogen, der udkom i 1969, og som cirkler omkring Vonneguts egne oplevelser under bombningen af Dresden i 1945, kom på rette tidspunkt og på rette sted i et USA, der havde brug for at finde sig selv ovenpå en ny krig, nemlig den mislykkede Vietnam-krig. Bogens overlevelsesholdning og det konsekvente opgør med konventionelle opfattelser af alt fra amerikanernes overlegenhed til traditionel tid og rum-opfattelse var lige hvad man havde brug for i USA, og bogen blev en kæmpe succes.

Slagtehal fem er historien om

Billy Pilgrim, der ligesom Vonnegut fødes i 1922, ligesom ham indkaldes til den amerikanske hær, og ligesom ham ender i tysk krigsfangeskab i en nedlagt slagtehal i Dresden under englændernes bombardement af byen i 1945. Tilbage i USA som 23-årig begynder Billy at studere optometri, et studie og et liv, der dog forstyrres af PTSD og indlæggelse på en

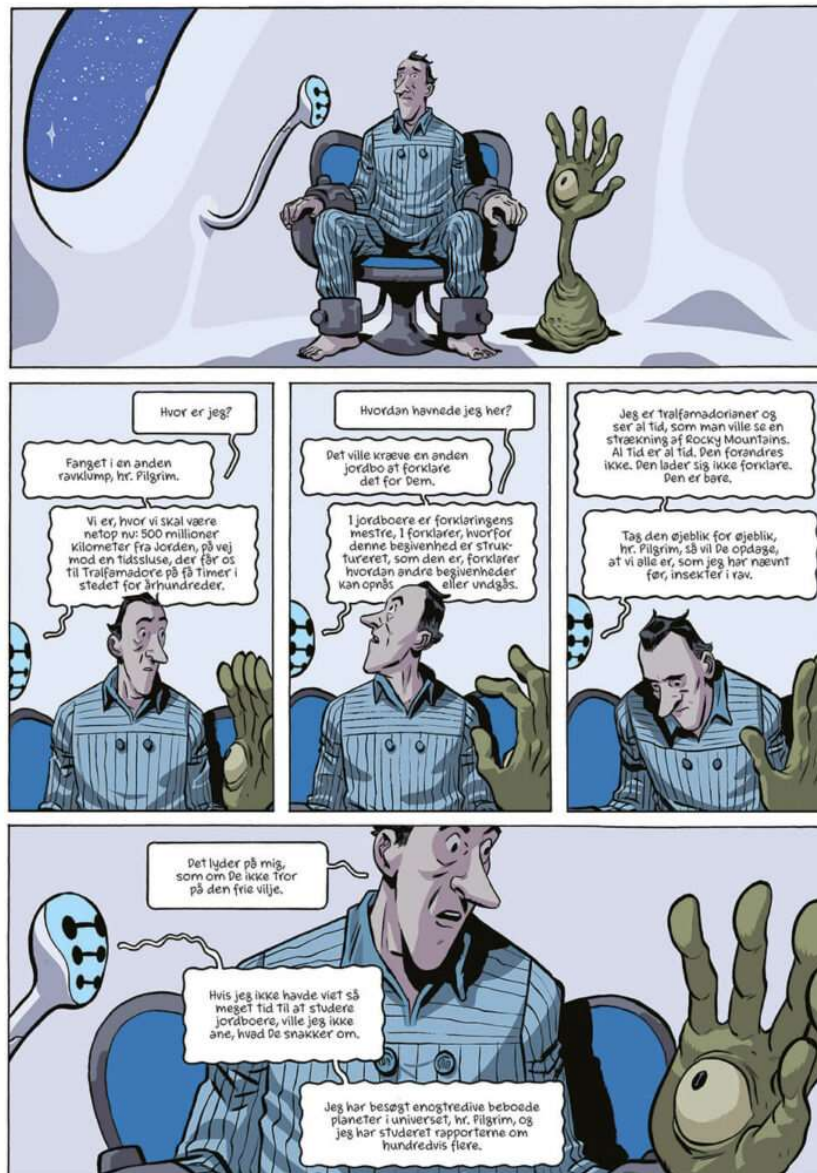
psykiatrisk klinik, inden han senere slår igennem på salg af brillestel og en karriere som optiker. Hans liv er i tegneserien på fremragende vis skildret i et flot infografisk dobbelttopslag. Helt i tråd med Vonneguts stil fortæller tegneserien her ligesom romanen grundlæggende hele historien på de første sider.

Men noget sker undervejs. Billy bortføres på bedste sci-fi-vis af en flyvende tallerken bemandet med væsener fra planeten Tralfamadore, hvor man har en ikke-lineær tidsopfattelse. Tralfamadorianerne ser alle tider og udviklingsstadier på samme tid, "alle øjeblikke eksisterer parallelt". En død person er således kun i en del af sit liv, hvori det er i en dårlig forfatning. Tralfamadorianerne vælger at bruge tiden på at se på de gode dele og de kan derfor bare trække ligegyldigt på skuldrene og sige "So it goes". Dette er underligt nok i den danske tegneserieversion oversat til "sådan kan det gå", hvormed brodden i nogen grad er taget ud af det deterministiske syn hos disse specielle væsener.

Det er dog selve denne determinisme versus evnen til at agere på verdens udfordringer, der i høj grad er Vonneguts omdrejningspunkt i romanen, og som udfordres af mødet med historiens mangfoldighed af karakterer, hvoraf ikke så få er gengangere i Vonneguts litterære univers. Selvom Billy allerede før sit møde med Tralfamadorianerne er begyndt at springe i tid, overtager han dog kun til dels deres deterministiske syn på verden. Det udtrykkes nok bedst i den indrammede version af den amerikanske teolog Reinhold Nieburs *Serenity Prayer*, som Billy har hængende på væggen: "Gud, giv mig SINDSRO til at acceptere det, JEG IKKE KAN FORANDRE, MOD til at FORANDRE DET, JEG KAN, og VISDOM til altid at kende FORSKELLEN". Det er der heldigvis lagt lige så stor vægt på i tegneserien som i den oprindelige roman.

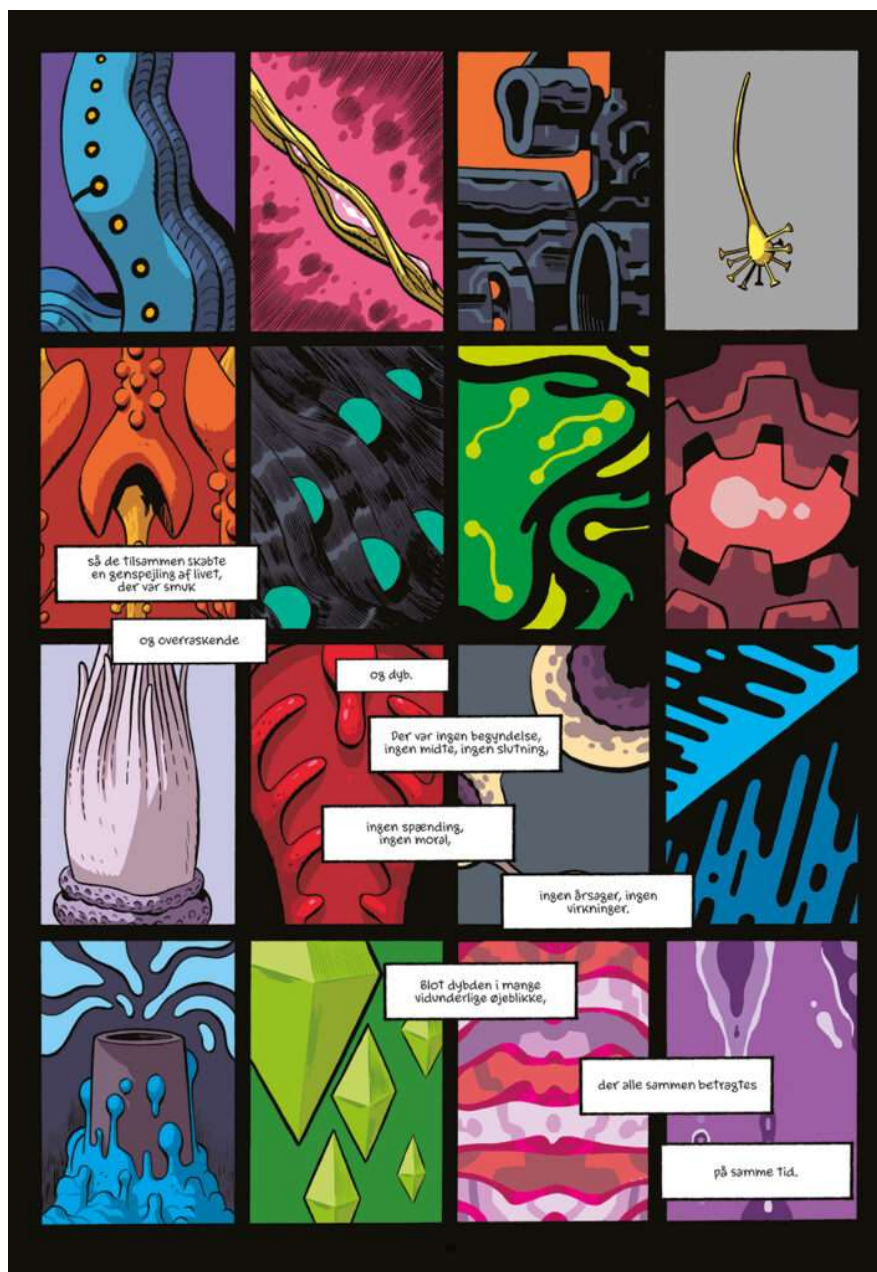
Forfatteren Ryan North er et spændende valg, når det drejer sig om at løfte Vonneguts arv og formidle hans fortælling i tegneserieform. Han er blandt andet manden bag den i USA meget populære web comic *Dinosaur Comics*, Marvels *Unbeatable Squirrel Girl*, bogen *How To Invent Everything* samt afsnit af tegneserien *Adventure Time*, og så passer hans humor godt ind i Vonneguts univers. Noget tilsvarende kan siges om tegneren Albert Monteys, der har en fortid som bl.a. redaktør på det spanske satire magasin *El Jueves*, og som tegneserieforfatter og tegner på sci-fi-antologien *Universe!* Hans stil er kendetegnet ved både den klare linje og dens iboende runde humor med de let karikerede karakterer. Humoren i tegningerne minder ikke så lidt om Vonneguts egen humor, så her passer pengene også perfekt. Farverne er douchede støvede, og der er gjort meget ud af skyggelægning. I det hele taget et pænt tegne- og farvelægningsarbejde.

Med hensyn til selve historien er Vonneguts egne ord fulgt meget tæt, hvilket Ryan North og Albert Monteys heller ikke lægger skjul på bl.a. i deres indledende bemærkning ”De to versioner af historien er meget ens, vores har blot flere billeder” (side 12). Men sikke billeder og sikke forklaringer vi får! Har man læst bogen *Slagtehal fem*, vil jeg faktisk hævde, at man kan blive meget klogere på, hvad det egentlig var man læste, ved at læse tegneserien. Den formår nemlig at formidle Vonneguts intentioner i stedet for bare at genfortælle historien. Det gør den gennem en rig variation af visuelle udtryksformer fra infografikken og tegneseriens verden, så det er en fryd for øjet.

På én side præsenteres f.eks. historiens forskellige karakterer i opstilling uden rammer, hvor deres individuelle træk beskrives, nærmest som var det manualen til et brætspil. På

andre sider bringes små karakterportrætter i tre ruder. Ét sted anvendes en storyboardagtig skitse over flere sider til at vise bombningen af Dresden 1945 baglæns og som allerede beskrevet ovenfor, anvendes et dobbelttopslag på en infografisk oversigt over Billys liv for at anskueliggøre Tralfamadorianernes forståelse af tid. Billys mange spring i tiden er i tegneserien gengivet som krydsklip frem og tilbage i tid indledt af en rude med noget organisk udseende ornamentik, der nok må antages at være ment som udsnit af Tralfamadorianske symboler.

Ét sted er en tankeboble med tegneserieruder indeni spændende anvendt til at vise karakteren Roland Wearys tanker om, hvordan han efter krigen vil fortælle om krigen. Meget meta og godt tænkt i forhold til historiens

overordnede determinisme-tema. Serien glimrer ved disse fint fungerende tidsrejser, f.eks. når Billy er i krig i 1944, og han pludselig på samme tid kører i sin Cadillac i 1967, og nogle af soldaterne derfor står ind over bagsædet på bilen. Alle disse grafiske krumspring giver en god variation i det visuelle udtryk, og de er en fin måde, hvorpå man kan få fortalt de lidt længere udredninger, som jeg personligt var glad for i Vonneguts bog, men som nok hurtigt kunne virke lidt for teksttunge i en tegneserie. En forklaring hos Vonnegut, over de ting Weary har med i sin oppakning, beskrives således på lidt under én side ved hjælp af en udklippelig Weary-dukke med tøj og andre artefakter til. Tegneserien indeholder mange sådanne gode indfald, og det er både godt og sjovt. Jeg elsker også den måde, hvorpå sci-fi-forfatter-karakteren Kilgore Trouts historier i tegneserien er lavet som netop tegneserier og med en tegnestil og Ben-Day prikker, som var det netop gamle tegneserier fra 50'erne og 60'erne.

Til gengæld er den meget pæne tegnestil og den friserede struktur, som North og Monteys får lagt ned over slagtehallen lidt længere fra den stil, Vonnegut selv var eksponent for. Det er der ikke nødvendigvis noget forkert i, men den oprindelige forfatters mere fejlbehæftede og eksperimenterende stil gav nu noget til det kunstneriske udtryk i form af en vaklende verden, som gør, at jeg stadig vil anbefale at læse den oprindelige bog. Sådan går det!

North forklarede for nylig i et interview, at han havde overvejet at digte ham selv og Monteys ind i tegneserien, men det blev dog ved ovenstående citat fra side 12. Det kunne ellers have været interessant, ligesom det kunne have været interessant med tegnede henvisninger eller spring til mere moderne krige, eller hvad med lidt overdrivelse f.eks. at tegne soldaterne endnu yngre af udseende for at fremme

det statement, der nu kun høres per tekst, når en officer på side 86 udtaler sin kritik af, at det nu er blevet børn, der udkæmper krige (deraf titlen *Børnekorstoget*). Eller hvad med kritikken af amerikanere i krig side 104. Turde man opdatere den? Derved gør tegneserien ikke historien mere vedkommende for nutidens læsere, end den oprindelige historie var, men den nøjes derimod med loyalt at fortælle historien og undervejs tydeliggøre det, som Vonnegut nok mente. Det er tegneseriens ekstra bidrag til fortællingen, og det gør den overdrevent godt! Alt i alt er tegneserien *Slagtehal 5 – Børnekorstoget* en fremragende adaptation af bogen af samme navn.

VI ELSKER TEGNESERIER

– og vi snakker om dem på Facebook. Kom og vær med!

► Forlaget Cobolt, Vonnegut, Slagtehalfem, Børnekorstoget

DEL PÅ

Brian Dall Schyth

Tegner og illustratør med speciale indenfor naturillustration, men laver også lidt tegneserier og animation. Uddannelsesmæssigt biolog med sidefag i religionsvidenskab. Har arbejdet som forsker i veterinær genmedicin og som gymnasielærer. Vild med tegneserier!

FORRIGE ARTIKEL

**Tegneserien der ændrede
mit liv: Patrick Steptoe**

NÆSTE ARTIKEL

**Radio Rackham: Joe
Kessler**

MÅSKE KAN DU OGSÅ LIDE